עלון מספר 105 | מרחשוון ה'תשפ"ז ב'של"ח לשטרות

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

לק"י

טלפון רב קווי
1599-500-404
• משרד
• בית הוראה
• ארגון בני ישיבות
• הודעות כלליות
• האזנה לשיעורים
• שידור חי
מחיר שיחה רגילה

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת
שלום בן **יוסף** ע"ה

"והדיקותי לכם ברכה עד בלי די" - "עד שיבלו שפתותיכם מלומר די"

בספרו בן יהוידע, שואל הגרי"ח שאלה. ולכאורה זהו דבר, אשר כל אחד צריך לעמוד עליו, כאשר הוא לומד את הגמרא הזאת. הרי הגמ' מביאה את השאלה, 'מאי עשר תעשר וכו', 'והכתיב לא תנסו וכו', 'מאי עד בלי די? עד שיבלו שפתותיכם מלומר די'. מה הקשר בין הדברים? הרי אנחנו דנים, האם מותר לנסות את ה' במצות מעשר, או שאסור? א"כ, מה באים להגיד לנו בסוף, כי פירוש המלים 'עד בלי די' הוא, 'עד שיבלו שפתותיכם מלומר די'? לכאורה, הדבר אינו נוגע לסוגיא. לכאורה זה לא העניין כאן, אלא זהו עניין צדדי. הדבר לא שייך, למה שדנים רבי יוחנן והינוקא. נראה לפום רהטא, כי הגמ' מכניסה זאת בדרך אגב, כאילו בסוגריים, אגב אורחא:

שואל הגרי"ח, **קשה, האיי דרשה דרמי בר חמא, למאי אצטריך למייתי הכא, דכאן הביא פסוק זה להוכיח לתינוק דשרי לנסות. ודרשה זו מקומה בשבת דף ל"ב [עמוד ב'], דאמר ואם נותנין מתברכין וכו', ושם הביא דרשה זו.** במס' שבת, מובא דבר זה, ואכן הדבר מתאים לסוגיא שם. כי שם הגמ' אומרת תחילה, כי צריכים להיזהר בתרומות ומעשרות, ומי שאינו נזהר בכך, אזי ח"ו יהיו לו הפסדים. ואם האדם נותן תרו"מ, אכן מתברכים נכסיו. ולמֵדים מפסוק זה. א"כ, שם מתאים להגיד, 'עד שיבלו שפתותיכם'. אבל מדוע הדבר כתוב כאן בסוגיא דתענית, גבי מעשר?

והוא מתרץ כך, **ונ"ל בס"ד, דהביא דרשה זו כדי ליישב הטעם דשרי לנסות במצוה זו, והיינו דקאמר עד שיבלו שפתותיכם מלומר די, וכפי הטבע אי אפשר להיות כך, דמי יאמר על הטובה די.** אדם שיש לו עושר, נניח שזכה לעושר של שני מליון, וכי הוא יגיד 'די'? הרי אדרבה, מי שיש לו מנה, רוצה מאתים. אם יש לו 2 מליון, הוא רוצה 20 מליון. ואם יש לו 20 מליון, הוא רוצה עוד ועוד, בלי סוף. א"כ, כיצד ישנה מציאות, של 'עד שיבלו שפתותיכם מלומר די'? הרי טבע העולם, אינו כך. אבל הוא אומר, דזהו דוקא לגבי אדם רגיל. **אך אדם טוב, שולט בתאותו ואומר די. ונמצא במצוה זו, האדם מנסה עצמו, אם הוא יכול לשלוט בתאותו לומר די. ולכן שרי לנסות את ה' יתברך בדבר זה דוקא, מפני שבזה הוא יכיר וידע בעצמו, אם הוא שולט בתאותו או לאו.** הדבר בא להסביר, את טעם העניין. לכן מביאים זאת במס' תענית. דהיינו, מצות מעשר היא שונה, מותר לנסות בה את הקב"ה. והסיבה לכך היא, כי ע"י זה, האדם יחנך ויבחן את עצמו, האם הוא שולט על תאוותו, או שלא. האם תגיד 'די'. כאשר תקבל הרבה, האם תעצור, ולא תתאוה לעוד, ללא שום מעצורים, תאוה בלי מְצרים:

התירוץ דלעיל, שאומר הגרי"ח, שהדבר בא להסביר את טעם העניין, הוא לכאורה קצת קשה. כי לפי זה, היה צריך להיות כתוב בגמ', 'ואמר רמי בר חמא', בוא"ו החיבור. דהיינו, שרבי יוחנן מביא זאת, כהסבר וטעם לעניין. לכאורה לפי דבריו, זהו המשך הדברים מקודם. הדבר נראה לפענ"ד קצת דחוק:

גם במסכת מכות (דף כ"ג ע"ב), מובאת הגמרא הזאת, ומהרש"א שם דן על קושיא אחרת, והוא אומר כך, **נראה דר"ל, דעל הברכה שהיא בנגלה, על הריבוי ביותר, יאמר האדם די, שאין צריך לו כ"כ. וע"כ אמר, אחר שתהיה הברכה לכם, יתרבה הדבר, ויבלו שפתותיכם מלומר עליו די. דהיינו, שתהיה הברכה מצויה בסמוי מן העין, שלא ירגיש האדם בו לומר די. וזהו שאמר והריקותי לכם ברכה, שתהיה הברכה בהרקה, דהיינו סמוי מן העין וכשהוא בכלי, שגם מה שאתה מריק ממנו לא יחסר ממנו, דהיינו שיישאר בכלי כאילו הוא מלא** וכו'. מהרש"א מסביר, כי הברכה הזאת, 'עד בלי די', פירושה שתהיה ברכה, אבל האדם אינו מרגיש בה:

חושבני כי לפי דבריו, מתורצת השאלה של הגרי"ח. דהיינו, באים להגיד לנו כאן, כי אם האדם יגיד, הרי לא התעשרתי? מה ההוכחה שהתעשרתי? והרי כתוב, עשר בשביל שתתעשר? אומרים לו כך, בכדי להבחין את הברכה, עליך להסתכל ולהתבונן היטב, כיון שההבטחה אינה על ברכה המורגשת, אלא על ברכה שאינה מורגשת. זאת הכוונה, 'ברכה עד בלי די', שאינך רואה אותה בעצמך, את ההיכר. למשל, אם האדם מסתפק - ניזון את סיפוקו - מאיזה דבר, כיון שישנה ברכה, למרות שהדבר מתרוקן, בכל זאת יש לו עדיין הרבה באותו הכלי. מסתפק ממנו וממשיך להסתפק. הוא אינו מבחין בכך, כי הכלי אמנם התרוקן קצת. אינו שם לב לכך, אלא אם כן הוא יתבונן. לכן באים להגיד לו, תתעמק ותראה, שיש לך ברכה. לא מבטיחים לך ברכה מורגשת ומוכרת וגלויה, אלא ברכה נסתרת. ממילא מובן, הקשר שבין הדברים:

מעובד מתוך שערי יצחק מוצש"ק ויגש התשע"ה

חדש!
הספר "פרי צדיק"
חלק א'

בשורה משמחת עת יוצא לאור הספר החשוב "פרי צדיק" חלק ראשון ע"י מייסדי קהילת "אחוות אחים חריש" ומנהלי כולל "פרי צדיק" - ה"ה הרב **יאיר שרפי** הי"ו ור' **איתמר עובד** הי"ו:

הספר מכיל בתוכו בחלקו הראשון שו"ת **וישב משה** מאת ראש הכולל הגאון הרב **משה רצאבי** שליט"א ובו מעל 300 שאלות ותשובות מעשיות בארבעת חלקי השלחן ערוך:

בחלקו השני של הספר ישנן 44 חבורות של אברכי הכולל העוסקות בדיני שבת, ולאחר מכן תכנית לימוד הלכות שבת בעיון הכוללת מראי מקומות, מבחני עיון ומבחני חזרה:

בחלקו האחרון של הספר ישנם מבחני בקיאות בהלכות שבת ומועדים, שו"ת עם מקורות על סדר השלחן ערוך המקוצר למרן שליט"א:

הספר כולל בתוכו 832 עמודים
כאשר 48 מתוכם צבעוניים.
לפרטים ורכישה: 03-6780070.

שואל ומשיב

השתמשות בסידור שהוכנס לבית הכסא

שאלה: האם נכון הדבר שילד שנכנס לשירותים עם סידור, קיבל הסידור טומאה ואין להתפלל בו עוד:

תשובה: לא נכון. דברי תורה וקדושה אינם מקבלים טומאה. רק לכתחילה אין להכניסו, זולת אם עטוף בשני כסויים:

טיפול בשיטת מח אחד ושלושת המימדים

שאלה: האם מותר ללכת לטיפול בשיטת מח אחד ושלושת המימדים:

תשובה: אסור. והרחבתי על כך בשיעור מוצש"ק וילך ה'תשע"ו:

אכילה אחר חצות הלילה

שאלה: בזוהר הקדוש פרשת ויקהל דף רט"ו ע"ב מבואר דאחר שישן מסתלקת הנשמה (אחד מששים במיתה) ושורה רוח טומאה, ומאיי טעמא אסור לו לאכול עד שיתפלל ויתיישב הדם על מקומו ע"כ. ולא נתבאר בשם מתי ישן, ובאיזו צורה, קבע או עראי. ובמשנה ברורה בסימן מ"ז ס"ק כ"ט מצינו נפקותא בזה לגבי ברכות התורה. אבל לגבי רוח רעה, משמע דכל שישן בלילה בצורת שינת קבע, שורה עליו, וממילא לא יוכל לאכול אחר כך:

ועל פי ההקדמה דלעיל, אפרש שאלתי. מי שישן בצורה של שינת קבע (במיטה) בתחילת הלילה, לערך כשעה, כדי שיוכל אח"כ ללמוד ולעשות סדר חצות, ואחרי חצות חוזר לישון. ומיירי בשהיה ער בנקודת חצות, וסומך על הפוסקים הסוברים שמברכים ברכות התורה רק לאחר השינה העיקרית. האם בכי האיי גוונא על פי הזוהר הקדוש יחול עליו איסור לאכול אחר חצות, יען ובזמן ההוא על פי הסוד כבר נחשב יום (לעניין ברכות השחר, שזה תחילת סדר הפרדת הקליפות מהנפש, והוי כסידר חלק מתפילתו, ויהיה אסור לאכול). והאם יש חילוק בין בירך ברכות השחר ללא בירך, לעניין זה (לאכול לאחר חצות). וגם אם יועיל לישון בשינה הראשונה שינת עראי דוקא, כגון עם בגדים, על ספר וכדו'. כי לא רציתי להיכשל באיסור לא תאכלו על הדם, שזה דבר חמור. ומאידך, להימנע מלאכול מפריע ללימוד, ומונע ישוב הדעת. ואם לא אישן בתחילת הלילה, לפעמים יקשה על הלימוד ג"כ. ורצוני לדעת מה דעת קדשו על כך:

תשובה: על פי הסוד לכאורה אסור אף בכי האיי גוונא כמפורש בכף החיים סימן פ"ט ס"ק כ"ח. אך כיון שגורם לחסרון ישוב הדעת וכו', יש לדון זאת לקולא, כמבואר שם בס"ק מ"א דאדם חלש שאני ושרי אף לסברת המקובלים יעו"ש, וכעין שמצינו למהרח"ו שהיה אוכל משום חליו. וכל ערום יעשה בדעת, לאכול ולשתות רק כפי הצורך, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים. ועיין מ"ש בס"ד בשערי יצחק שיעור מוצש"ק ויגש ה'תש"ע ב'שכ"א:

האם יש איסור בל תשחית במים

שאלה: מה הביאור בדברי מהרש"ם ח"ג סימן שע"ה שאין איסור בל תשחית במים. והאם במים מסוננים גם הוא מודה שיש איסור:

תשובה: מים מצויים כמעט בכל מקום, ואין צריך לשלם עליהם אפילו פרוטה (שיעור בל תשחית בפרוטה כמ"ש בס"ד במקום אחר). ולפי המבואר שם בתשובתו שבמים חמים איכא איסור משום ההפסד בחימום העצים, נלמד לשאלתך במים מסוננים. ויש חולקים עליו ואוסרים בכל גוונא, כיעויין שו"ת בית מתתיהו חלק ג' סימן ל"ב, ושו"ת שאל בני סימן ל"ג:

כשקוראים בשלושה ספרי תורה, מוציאים אותם זה אחר זה

שאלה: בימים שקוראים בהם בשלושה ספרי תורה, שאין מוציאים אותם ביחד אלא זה אחר זה, האם זהו מנהג בעלמא, או שיש לכך מקור בגמרא:

תשובה: מנהגינו לא רק כשהם שלושה ספרי תורה, אלא גם כשהם שנים, שאין מוציאים אותם ביחד אלא לאחר גמר הקריאה בראשון מוציאים השני, וכמו כן השלישי. מקורו אינו אמנם בגמרא הבבלית, אבל מפורש הוא בגמרא הירושלמית פרק ז' דסוטה הלכה ג', ומגילה פרק ד' הלכה ה', ובמסכת סופרים פרק י"א הלכה ג' שרבי יוסי אמר לרב עולא החזן, תהא מייביל חדא ומייתי חדא יעו"ש. דהיינו תוליך ותחזיר ספר תורה אחד להיכל, ואחר כך תוציא ותביא את השני לקרוא בו. והרחבתי בס"ד בבארות יצחק על פסקי מהרי"ץ ח"ב ס"ק נ"ד מדף תק"ה:

בענייני קדיש יתום

שאלה: א'. אדם שאומר קדיש על אביו או אמו בתוך שנתו, ובאחת השבתות יש בבית הכנסת אדם אחר שצריך לומר קדיש על אביו או על אמו מפני שהאזכרה תהיה באמצע השבוע, מי נדחה, והרי האר"י ז"ל לא היה אומר קדיש אלא ביום הפטירה:

ב'. אם יש סדר בבית הכנסת שגם קדיש (יתום) דעתיד נאמר לפי התור, ובא אחד לומר קדיש על אחד שאינו מחוייב לומר עליו קדיש כאב או אם. והאחראי אמר לציבור שאם אחד אומר קדיש, יאמר בפירוש שכל הקדישים שאומר יהיו לעילוי נשמות קרובו וכל מתי עם ישראל, באופן שזה תופס גם על הנפטר הזה. האם מותר לו להרוס את הסדר הנזכר לעיל:

ג'. אם יש בביהכנ"ס אדם בתוך שנתו על אביו או אמו, ואדם אחר שיש לו יום השנה על אביו או אמו, כיצד היא חלוקת הקדישים:

תשובה: א'. נדחה בעל האזכרה, כי זה שבתוך שנתו הוא העיקר. ואפשר להתפשר מעט, כגון שבעל האזכרה יאמר את הקדיש שאחר במה מדליקין, ובשחרית אחרי איזהו מקומן. ועיין שלחן ערוך המקוצר סימן קצ"ז סעיף ב' והערה ז' ד"ה יש, ודוק:

ב'. לא יוכל להרוס בלא הסכמת האחראי והציבור. אבל טוב להתפשר קצת, כי סוף סוף יש הבדל, מאחר שהאומר קדיש קרובו הוא העיקר והשאר טפלים, וזה שבא לומר אצלו אותו אחד הוא העיקר:

ג'. יום השנה דוחה את זה שבתוך שנתו:

האם יציאה לחצר נחשבת שינוי מקום

שאלה: אברכים הנמצאים בכולל ומברכים שם על מזונות ופירות וכדומה ועל שתייה, ויצאו לחצר הכולל שאינה מקורה, ופתוחה כולה לצד מערב, האם נחשבת שינוי מקום. ואם לא נחשבת שינוי מקום (וכן באופן שבודאי לא נחשבת שינוי מקום, כיון שהחצר מקורה וגדורה), כיצד הדין באופן שהחצר משמשת לאנשים נוספים, שדלת ביתם פתוחה לחצר זו:

תשובה: נחשבת שינוי מקום:

ברכת פיציות העשויות מבצק ממש

שאלה: פיציות העשויות מבצק ממש ולא מבצק עלים, האם ברכתן המוציא או מזונות:

תשובה: המוציא:

מאכל פרווה בתוך שקית שנמצא בתוך סיר בשרי, האם נשאר פרווה

שאלה: מאכל פרווה (גחנון, קוגל) הנתון בתוך שקית סגורה (קוקי) ונמצא בתוך הסיר שיש בו מאכל בשרי (חמין), האם המאכל הפרווה נשאר פרווה, ומותר לאכלו עם חלב. או שכבר נעשה בשרי, והאוכל ממנו צריך להמתין שש שעות לפני חלב:

תשובה: נחשב בשרי וצריך שש שעות:

תשובות מרן הגאון שליט"א מתוך שו"ת ויען יצחק

אם ניתן לסמוך על חכמת הגרפולוגיה בזיהוי חתימות העדים, או להתייעץ עמהם לצורך סגירת שידוך וכדומה. פרטי המעשה בחכם שהיה נראה מתמונת פניו כי הוא נמשך לפשע ודשע.

עניין הגרפולוגיה - בנושא הזה ישנן דעות לכאן ולכאן. השאלה נתחדשה בדורנו, וממנה נפקא מינה להרבה דברים, כמו למשל בקיום שטרות, וכדלקמן:

אנשים מביאים שטר חוב החתום על ידי פלוני אלמוני. או שהם מביאים חתימות ערבים על שטר הלוואה. קורה שהלווה, או העדים החתומים, מכחישים ואומרים, שזאת אינה החתימה שלהם. מה עושים במקרה כזה? מה היא ההלכה? לפי שורת הדין, הדיינים משווים את החתימות. מביאים את חתימתו הרגילה, והם בודקים ואומרים כי זו אותה חתימה:

מה יהיה אם יבוא גרפולוג ויאמר, לא. זאת אינה חתימתם. מה נעשה? הגרפולוג יודע להבחין בצורת הכתב הפנימית, והוא טוען כי זאת אינה חתימתם. מה עושים?

שאלה נוספת הנוגעת לשידוכים. ישנם כאלו שלא יודעים האם לסגור את השידוך. אומרים לעצמם, מי יודע? שמענו שמועות, והמסקנא אינה ברורה. עולה להם רעיון, הבה נתייעץ עם גרפולוג, נשמע מה שהוא אומר:

אבל כאן נוצרה בעיא אחרת. מבקשים מהבחור את כתב היד שלו, אבל הוא מביא את כתב ידו של־חבירו. היה אחד שהביא את כתב היד של ראש הישיבה. הגרפולוג ראה זאת והתפעל. בלי עין הרע. כזה למדן, ממש גאון... זו רמאות:

היה מקום גם לשאול, אולי אפשר לקחת את כתב ידו שלא ברשותו. משפחת הכלה רוצים לדעת פרטים על המיועד, באים ואומרים לחבר שלו, תביא לנו בבקשה את כתב ידו, ונשלח אותו לבדיקת גרפולוג:

בספר 'מאחורי הפרגוד' [נדפס בבני ברק ה'תשע"ב, שידוכים ושלום בית אות ו', דף 341] מביאים בזה"ל, **לפני סגירת שידוך, לא ראוי לתת את כתב המדובר או המדוברת לבדקו בגרפלוגיה.** מקור הדברים הוא מהגר"ח קנייבסקי:

נראה שהגר"ח קנייבסקי שליט"א, הוא הקיצוני ביותר בנושא זה, ומתנגד לכך בכל תוקף. הגראי"ל שטיינמן זצ"ל גם התנגד, אבל לא כ"כ בתוקף. מאידך נראה שתלמידי חכמים חשובים אחרים, כן מחזיקים מהעניין:

בשביל להבין את העניין, נקרא את מה שכתוב בהערה שם בזה"ל, **עפ"י תשובת הגר"ח לפלוני ששאל.** שאלו את הגרח"ק שליט"א, לפני סגירת שידוך, האם להביא את הכתב לגרפולוג:

וזו תשובתו. לא צריך, זה שיגעון. זו חכמה של הגוים, וביהודים אין את הכללים הללו. הם רואים בכתב שלו, לדוגמא, שכתיבתו בחיפזון, שזה סימן שהכותב אדם מבוהל. ועוד, כל זה בסתם, אבל לפי אלו ההולכים עפ"י התורה, אין את הכללים הללו. ולפעמים, באמת מצד הטבע שלו כך הוא, אבל הוא ריסן את עצמו בכמה בחינות, וגם לפעמים שינה את טבעו ממש:

יש כאן כמה נקודות. ראשית, שזו היא חכמת הגויים. החכמה הזו אינה אומרת כי על יהודים התוצאה תהיה נכונה. זה מזכיר את מה שכתב החתם סופר, כי אין ראיה לרפואה שהועילה לגויים, שתועיל גם ליהודים, כי הגמרא אומרת (עיין מסכת שבת דף פ"ו.) על הגויים, **דַּחֲבֵיל גופייהו:**

ברם הדבר אינו גורם ודאי שהתוצאה לא תהיה נכונה, אלא צריכים לבדוק זאת לעומק על יהודים. אולי כן. הגרח"ק אומר כי לא מוכרח שהתוצאות על היהודים יהיו נכונות:

עוד הוא אומר כי עפ"י התורה, אין את הכללים האלו. העניין משתנה. אם הם רואים על מישהו לפי טבעו כי הוא מאד עצבני, יראו זאת גם בכתב ידו, אפילו שהוא עבד ותיקן את עצמו. הוא למד מוסר, והשתנה. א"כ מדוע אתה שופט עפ"י הכתב יד שלו?

כראיה לכך הוא ציין בזה"ל, **עיין שיטה מקובצת נדרים ל"ב ב'.** הוא מביא שם את הסיפור המפורסם, על חכם אחד שראו בצורת פניו, כי הוא רשע מרושע, אבל הוא תיקן את עצמו, וכדלקמן:

הסיפור מוכר בכמה צורות וגירסאות, אבל הרעיון משותף לכולם. סיפור זה הוא על חכם חשוב אחד, שהראו את דמות פרצופו לחכם אחד המבין בחכמת הפרצוף. וכאשר ראה את תמונתו, נענה ואמר, וכי הוא חכם חשוב? רואים שהוא רשע גדול וכו'. התלמידים שמעו זאת, והתביישו לחזור ולומר זאת לרבם. אבל בסוף כאשר הם אמרו לו, נענה ואמר, דעו לכם כי צודק אותו החכם. אכן נכון. לפי הטבע כך הוא היה צריך להיות:

ישנם האומרים כי הסיפור הוא על משה רבינו. כך כתוב בספר תפארת ישראל על מסכת קידושין בסוף פרק רביעי. אבל זהו ספק גדול. אין לדבריהם מקורות בספרים שלנו. המקור של זה הוא כנראה בספרי הערבים...

אפילו שהסיפור נפוץ על משה רבינו, וישנם החושבים כן, אבל קשה לדעת. אדרבה, התורה הקדושה אומרת [שמות ב', ב'], **וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.** נולד טוב. אפילו הכי, עצם הסיפור נכון, אך מסתבר כי המדובר על חכם אחר. ישנם המספרים זאת על אריסטו. כך כתב מה"ר אליהו הכהן בעל הספר שבט מוסר, בספרו מדרש אליהו [פרק תשיעי]. אחרים אמרו כי הוא היה פילסוף וחכם גדול. ועמ"ש בס"ד בנפלאות מתורתך פרשת במדבר דף נ"ה:

הצד השווה שבכולם, שהוא היה חכם מפורסם, הידוע בפי כל כאדם נעלה. גם ההמשך, משתנה בכמה צורות. כל אחד מספר בסגנון אחר. העיקר הוא שתלמידי אותו החכם החשוב הראו את תמונתו לחכם אחר המבין בחכמת הפנים, והוא אמר כי לפי התמונה הוא רשע גדול.

בספר שיטה מקובצת הנ"ל, מביא גם כן את הסיפור בסתם, וזה לשונו, **והחכמה תעוז להדריכם בדרכי יושר. כי ההוא מעשה בחכם אחד, שלח דמות פרצופו לחכם אחר, שהיה מכיר בדמות הפרצופין.** הוא נבהל. **נטמן מפני מביעתותיה דההוא פרצוף:**

לסוף, שאל לו **למה נטמן ממנו? וענה, אותו הפרצוף מאדם רע שאין [כ]דמותו, חמדן ונואף וליסטיס, ואין להביט אליו. והמביאו, נתיירא מלשוב אל אדוניו.** לא היה נעים לו. מה הוא יספר לו? אדונו שלח אותו לקבל חוות דעת, וההוא ממש נבהל. **עד ששלח אליו שלא ייירא ממנו, ושאל לו כל העניין. ואמר לו כל מה ששמע, ולכן יראתי לשוב אליך:**

המשך בעמוד הבא

אמר, בודאי אין חכם כמו אותו בעל הפרצוף, שמן הכל, אמר אמת. שיצרי מגרה בי ומסית אותי לעשות כל זאת, אבל החכמה שבי מונעת אותי מכל זה. והחכמה תעוז לחכם, להדריכו בדרכי יושר. הרא"ם (ר' אליהו מזרחי) **ז"ל:**

בספרים אחרים מביאים את הסיפור באריכות, אבל זהו העיקר מה שיוצא מבין כולם. ולפי זה אומר הגרח"ק כי אין להביא מהם ראיה על יהודים:

ובכן, לאמתו של דבר, כנראה שלא סיימוהָ קמיה. אם האדם משתנה, גם הכתב שלו משתנה. בהמשך נראה זאת גם בכתובים. לי אין נסיון בגוף החכמה, ובכל זאת אני קצת מכיר את התחום:

כאשר הראו את כתב היד שלי לגרפולוג מומחה, ושמעתי את חוות דעתו, ממש נדהמתי. כמו רוח הקודש מדבר מגרונו. וכן על כתבי אנשים אחרים, שאני מכיר אותם מקרוב:

אין ספק שחכמת הכתב היא אמתית. ואמנם, ישנם המטילים ספק במהימנותם. אולי הם טועים וכו'. אבל גם על חכמת הרפואה אפשר לטעון את אותו הדבר. גם רופאים יכולים לטעות. כל אדם יכול לטעות. יכול להיות גם אנשים גרפולוגים שאינם מספיק מומחים:

כדוגמא נספר, מה שאמרו, מעשה שהיה בזמנינו באדם שבא לפני תלמידי חכמים חשובים, דיינים, ואמר להם שיכריזו על ששת ילדיו כי הם ממזרים. הוא נימק זאת ואמר, כי הוא לא מסוגל בכלל להוליד. מחלה קשה שגורמת לו להיות עקר. כיצד אם כן הגיעו הילדים לעולם?

כפי הנראה אותו אדם הסתכסך לפני כן קשות עם אשתו, ורצה להוציא עליה שם רע. הוא הביא הוכחות מרופאים שלא יתכן שיצליח להביא ילדים לעולם:

הדיינים רואים זאת, ומשתוממים. לא יודעים מה לעשות. אכן, לפי כל הראיות, לא מציאותי שאשתו תתעבר ממנו:

אינני מצוי בדיוק בפרטי הסיפור, אבל מן הסתם שהם הכירו וידעו שהיא אשה צנועה וירא"ש. בכל זאת היה לו עניין להוציא עליה שם רע. לקלקל. לא היה אכפת לו שילדיו ילכו לאבדון. ואולי הוא לא רצה לשלם עליהם מזונות. עוד שיקול... אבל מזוויע לראות, עד להיכן הגיעה רשעותו:

סופו של דבר, נתגלגל המעשה לחכם אחד, עד שהלה פנה אליו ושאלו. אמור נא לי, נכון שאתה עשית כך וכך וכך, עד שהצלחת להוליד?

פירוש הדבר הוא כך. אותו חכם, מצא באחד הספרים אופן, שיתכן לאדם עקר שאינו מסוגל להוליד, אבל יש לו פתרון אחד, עצה וחכמה מיוחדת, שעל ידה הוא יכול להתגבר על הבעיא. על ידי עצה זו הוא יכול ללדת:

אותו אדם רק שמע את שאלת החכם, נדהם ונבהל. לא נותר לו מה להגיד, עד שהוכרח להודות כי אכן כך:

החכם ראה זאת בספר שאינו ידוע לכולם. ספר נדיר. כל הפרופסורים והרופאים לא ידעו מה לעשות אתו, וכולם אישרו שאדם זה לא יוכל להביא ילדים לעולם. לא בעבר, לא בהווה, ולא בעתיד. אבל בכל זאת היה רעיון מסויים שאפשר להתגבר על הבעיא:

ובכן, מעתה מה נאמר? וכי לא נסמוך על רופאים? האם נגיד כי כל דברי הרופאים הם שקר וכזב? לפעמים ישנם דברים היוצאים מן הכלל:

כך גם בחכמת הגרפולוגיה. בודאי שאפשר לטעות, אבל זאת אינה סיבה לשלול אותה לגמרי:

ואם ישאל השואל, שבחתן הדבר שונה. אולי נעשה לו גם בדיקות בריאות, נבדוק אותו מכף רגל ועד ראש מכל ההיבטים... אין לדבר סוף:

התשובה היא שאנחנו מדברים באופן שרוצים לדעת ולדרוש על מדות מסויימות. הם רוצים לברר משהו שאינו ברור בחתן המוצע. צד הכלה אינו מוכן לסגור את השידוך, עד שתתברר נקודה מסויימת. הדברים יתכנו באופן כללי, כי תמיד ישנן חסרונות. אין אדם מושלם בעולם. הנידון שלנו באופן שהם רוצים לברר דבר המרתיע אותם, להיות בטוחים שאינו כזה. לדוגמא, הם יודעים כי בתם רגישה לדבר ההוא, והם מבקשים לדעת כי לא יהיו בעיות בשלום בית. לכן הם רוצים תשובה ברורה על כך:

ואפילו שאחרי ככלות הכל, אי אפשר להישבע כי הגרפולוג צודק, אבל לפחות הם קיבלו חוות דעת:

ולשאלה האם צריכים ליטול רשות מהמיועד?

התשובה היא שאי אפשר לקחת כתב של אדם בלי רשותו. זהו גזל. צריכים לבקש ממנו. ברם, בחור מתחכם, מה הוא עושה? מביא כתב יד של בחור הכי מתמיד בישיבה, הכי צדיק. אלו מעשים שהיו:

ולגבי האם לא שייך בזה עניין (דברים י"ח, י"ג), **תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹדֶ'יךָ?** לכאורה זהו חקירה ודרישה שאינם מוכרחים, ועלינו לסמוך על הקב"ה? נראה שזו השתדלות גרידא.

לגבי הטענה דלעיל, כי חכמת הגרפולוגיה היא מהגויים, צריך לתרץ ולומר, אינני יודע מי המציא את החכמה, ומסתמא היא רק מן מאתיים שנה האחרונים. אבל צריכים לדעת כי חכמות רבות שבאו מן הגויים, בשרשם האמתי הם מהיהודים. צריכים לבדוק אם ממציא החכמה הזאת הוא יהודי, או עכ"פ 'מזרע היהודים'.:

רוצים להיות שותפים בזיכוי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהחזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070. ניתן לתרום מכספי מעשר (אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי/הוראת קבע - קוד מוסד להקמת הרשאה 08540/הפקדה לחשבון בבנק המזרחי סניף 669 מס' חשבון 187111)